

نوع درمان بستگی به اندازه و محل بارداری خارج رحمی و وضعیت بیمار دارد (موارد منع مصرف درمان طبی در بعضی موارد وجود دارد مانند شیر دهی و...). در مراحل اولیه که اندازه ساک حاملگی کوچک است از داروی متوترکسات استفاده میشود. این دارو جلوی رشد جنین را میگیرد. شایع ترین اثرات جانبی متوترکسایت شامل تهوع، استفراغ، اسهال، ناراحتی معده، سرگیجه است. اما اگر از زمان حاملگی مدت زیادی گذشته باشد و اندازه جنین بزرگ باشد لازم است جراحی انجام شود و بعد از جراحی میزان βHCG خون تا زمان رسیدن به صفر یعنی تا ۱۲ هفتگی اندازه گیری میشود. مداخله جراحی در بیمارانی که به درمان طبی پاسخ نداده اند احتیاج است.

اگر بتوان این حاملگی را در مراحل اولیه تشخیص داد و اندازه آن زیر ۴ سانتی متر باشد از جراحی لاپاراسکوپی (بدون باز کردن شکم) استفاده میکنند ولی در صورتی که جنین بزرگ شده باشد و از زمان حاملگی مدت بیشتری گذشته باشد یا چنانچه در لوله رحمی پارگی دیده شود از جراحی لاپاراتومی (باز کردن شکم) یا لاپاراسکوپی رحم (جراحی بدون باز کردن جدار شکم) انجام خواهد شد.

عوارض احتمالی

از دست دادن لوله، تخمدان ناشی از پارگی عضو و عدم کنترل خونریزی از عوارض احتمالی جراحی میباشد.

مراقبت در منزل:

زمان و مکان مراجعه بعدی جهت ویزیت پزشک را به خاطر بسپارید. در صورت داشتن بخیه در محل عمل اگر داروی متوترکسات دریافت کردید معمولاً روزهای ۷ و ۱۴ بعد از دریافت دارو باید آزمایش βHCG (تست حاملگی) بدهید و سپس این آزمایش هفتگی تکرار میشود تا زمانیکه نتیجه آزمایش به صفر برسد. از نزدیکی (تماس جنسی) تا اخذ اجازه پزشک معالج و انجام معاینه بپرهیزید. در صورت بروز علائمی مانند کپیر، خارش، تبخال، آفت دهان، قرمزی پوست به اورژانس بیمارستان مراجعه نمایید.

مراقبت های بعد از عمل

محل عمل احتیاج به هیچ نوع ماده ضد عفونی و پانسمان ندارد. میتوانی یک روز پس از ترخیص دوش بگیرید. بعد از استحمام محل عمل را خشک و تمیز نگه دارید.

در طی یک هفته بعد از عمل حتما یک نوبت به درمانگاه مراجعه کنید و توسط پزشک متخصص زنان ویزیت شوید.
۷-۱۰ روز بعد از عمل جهت کشیدن بخیه پزشک معالج مراجعه نمایید.

فعالیت مجاز: راه رفتن در حد تحمل به برگشت حرکات روده کمک میکند و نفخ و درد ایجاد شده پس از جراحی را کاهش میدهد. اشیاء سنگین بلند نکنید. از کارهای سنگین در منزل و ورزش هایی مثل دو و پیاده روی سنگین که سبب تنفس سخت میشود بپرهیزید. بهتر است هر ۲ ساعت یکبار تنفس عمیق بکشید. این تنفس عمیق از عفونت ریه جلوگیری میکند برای جلوگیری از هرگونه احساس ناراحتی در هنگام تنفس عمیق و سرفه میتوانید با بالش پر روی محل عمل آن را حمایت کنید.

تماس جنسی: از نزدیکی تا اخذ اجازه پزشک معالج و انجام معاینه بپرهیزید.

سبک در حجم کم مصرف کنید. بهتر است مواد غذایی غنی از پروتئین مثل گوشت، ماهی، پنیر، تخم مرغ، و سویا استفاده نمایید. برای جلوگیری از یبوست از روغن زیتون، آلو، انجیر خشک خیس کرده استفاده نمایید.

مصرف دارو: پس از ترخیص کلیه داروهای تجویز شده از جمله آنتی بیوتیک، مسکن، و غیره را طبق دستور پزشک و به طور صحیح مصرف نمایید. از تجدید نسخه بدون دستور پزشک معالج خودداری نمایید.

جهت دریافت جواب پاتولوژی طبق دستورالعمل بیمارستان با مدارک لازم به واحد پاتولوژی مراجعه نمایید.

در صورت بروز علائم زیر باید فوراً به بیمارستان مراجعه نمایید. (علائم هشدار)

قرمزی یا ترشحات چرکی از محل عمل، بوی بد و خونریزی، درد شکم، تب و لرز، تهوع استفراغ، ضعف و بیحالی، عدم دفع گاز.

هر نوع احساس ناخوشی در حال عمومی خود را با پزشک معالج خود در میان بگذارید.

Ice.Behdasht.gov.ir: سایت آوای سلامت

Armus.ac.ir./alavi/ fa: سایت بیمارستان علوی

این پمفلت را میتوانید از سایت بیمارستان علوی قسمت پمفلتها دانلود نمایید.

هموطن گرامی این پمفلت جهت ارتقای سلامتی شما تهیه و تدوین شده است بعد از مطالعه آن در صورت داشتن هرگونه پرسشی با پرستار و پزشک خود درمیان بگذارید

خود مراقبتی

حاملگی نابجا

Ectopic pregnancy

تهیه کننده: ناهید پناهی (سوپروایزر آموزش سلامت)

تایید کننده علمی: کارگروه علمی بیمارستان

زیر نظر: دکتر شهلا فرضی پور (جراح و متخصص زنان و زایمان)

منبع: بارداری و زایمان ویلیامز - زنان و مامایی بکمن و

لینگ ۲۰۲۰

تاریخ بازبینی (۲): دی ۱۴۰۰

حاملگی نابجا

حاملگی نابجا به مواردی گفته میشود که تخمک بارور شده در هر جای دیگر به غیر از رحم، از قبیل تخمدانها، شکم، لوله های رحمی، گردن رحم و سایر محلها صورت میگیرد. در بیشتر موارد حاملگی نابجا در لوله های رحمی است. و چنانچه این وضعیت تشخیص داده نشود و درمان صورت نگیرد منجر به پارگی لوله و به دنبال آن باعث خونریزی داخلی ناحیه شکم میشود. که اگر ظرف مدت چند ساعت بیمار به اورژانس مراجعه نکند احتمال مرگ وی به دلیل خونریزی داخلی وجود دارد. **حاملگی نابجا مورد اورژانسی میباشد.**

عوامل خطر

چه کسانی بیشتر در معرض خطر هستند؟

این گروه از افراد که مشکلات زیر را دارند با احتمال بیشتری از بارداری نابجا مواجه هستند

- ❖ عفونتهای لگنی
- ❖ جراحی بر روی لوله ها
- ❖ جراحی های قبلی شکمی
- ❖ تغییرات هورمونی
- ❖ حاملگی با وجود IUD
- ❖ کشیدن سیگار
- ❖ روشهای تقویت بارداری
- ❖ حاملگی خارج رحمی قبلی

علائم و نشانه های حاملگی نابجا

با توجه به تشخیص زودرس بارداری در مراحل اولیه با آزمایش، تشخیص بارداری خارج از رحم قبل از پارگی غیر معمول نیست.

علائم خطر بارداری که با در صورت ایجاد باید سریعاً به پزشک مراجعه کرد عبارتند از:

- ❖ درد قسمت تحتانی شکم و کمر در اوایل بارداری
- ❖ نداشتن عادت ماهیانه و بدنبال آن خونریزی
- ❖ درد شکمی (کاهش هموگلوبولین خون میتواند نشان دهنده خونریزی داخل شکمی باشد که بسیار خطرناک و مرگ آفرین است)
- ❖ لکه بینی یا خونریزی واژینال همراه با مثبت بودن تست حاملگی

اگر پارگی یا خونریزی قبل از تشخیص و درمان حاملگی نابجا رخ دهد علائم بدتر شده و ممکن است موارد زیر هم اتفاق بیافتد؛

- ❖ درد شدید، تیز و ناگهانی در ناحیه تحتانی شکم
- ❖ سنکوپ (غش)
- ❖ درد تیر کشنده به ناحیه شانه که با تنفس بدتر میشود.

تشخیص:

تشخیص حاملگی خارج رحمی توسط پزشک بر اساس علائم بالینی، اندازه گیری هورمون β HCG (تست بارداری) و سونوگرافی واژینال صورت میگیرد.